

30. 7. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lze abstinencí spáchat přečin opilství?

Ano, lze, byť by se někomu taková odpověď mohla zdát podivná.

Právní úprava přečinu opilství je obsažena v ustanovení § 360 odst. 1 trestního zákoníku, který stanoví, že kdo se požitím nebo aplikací návykové látky přivede, byť i z nedbalosti, do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustí činu jinak trestného, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let; dopustí-li se však činu jinak trestného, na který zákon stanoví trest mírnější, bude potrestán tímto trestem mírnějším. V odstavci druhém je poté stanoveno, že ustanovení odstavce 1, jakož i § 26 se neužije, přivedl-li se pachatel do stavu nepřičetnosti v úmyslu spáchat trestný čin, nebo spáchal trestný čin z nedbalosti, která spočívá v tom, že se přivedl do stavu nepřičetnosti.

Výše citované ustanovení upravuje posuzování jednání spáchaného v nepřičetnosti, kterou si pachatel zaviněně přivodil požitím nebo aplikací návykové látky. Jde o výjimku z pravidla, že osoba, která se v nepřičetnosti dopustila jednání, které má jinak všechny znaky trestného činu, tedy činu jinak trestného, je beztrestná. Teorie hovoří o tzv. rauschdeliktu. Jde o jakousi kompromisní skutkovou podstatu, která na jedné straně brání tomu, aby byl pachatel za takové situace zcela beztrestný, což by mohlo vést k tomu, že bude nedostatečně před takovými pachateli chráněna společnost a na straně druhé zmírňuje postih pachatele, který by byl jinak plně trestně odpovědný, což je v rozporu se zásadou odpovědnosti za zavinění. V daném případě tak zákon upravuje zvláštní samostatnou skutkovou podstatu, která dopadá na situace, kdy se pachatel zaviněně přivede do stavu nepřičetnosti, v němž spáchá čin, který, pokud by při jeho spáchání nebyl nepřičetný, by byl trestným činem.

Je třeba připomenout, že dle § 130 trestního zákoníku se návykovou látkou rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobivé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. Trestný čin opilství tak lze spáchat nejen pod vlivem alkoholu, ale také jiné omamné či psychotropní látky.

V jedné konkrétní věci řešily soudy situaci, kdy byl obžalovaný v prvním stupni uznán vinným právě trestným činem opilství, přestože v době spáchání činu u něho nebyla zjištěna přítomnost alkoholu ani jiné návykové látky a současně byla konstatována nepřičetnost.

Soud prvního stupně při hlavním líčení vycházel z písemně zpracovaného znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, v kterém znalec konstatoval, že obžalovaný byl v době spáchání činu postižen přechodnou duševní poruchou chorobného charakteru, toxickou psychózou v rámci závislosti na pervitinu. Jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti byly v důsledku halucinací - šalebných vjemů a bludů - chorobně zcestných myšlenek, vymizelé. Samotná závislost na pervitinu neměla u obžalovaného forenzně významný vliv na jeho jednání, takový vliv však měla toxická psychóza, která je projevem abstinenciho stavu po vysazení pervitinu. Proto v předmětné době

nebyla zjištěna intoxikace pervitinem, ale ani jinou návykovou látkou, včetně alkoholu. Předmětná toxická psychóza, ve které obžalovaný jednal, tak byla zapříčiněna právě abstinencí.

Při veřejném zasedání konaném o odvolání znalce mimo jiné vysvětlil, že pro závěr o závislosti obžalovaného na pervitinu svědčí vlastní psychiatrické vyšetření obžalovaného, propouštěcí lékařská zpráva z psychiatrické nemocnice, prokázaný stav obžalovaného v době činu, i toxická psychóza (odvykávací stav s deliriem, který se projevuje šalebnými vjemy, halucinacemi, chorobně scestnými myšlenkami, bludy), která se rozvine po odeznění intoxikace pervitinem, přičemž sama o sobě je zásadním příznakem závislosti na pervitinu. Pokud u obžalovaného nebylo zjištěno požití pervitinu, který je v těle zjištělný řádově 4 dny, pak obžalovaný musel abstinovat po dobu více než 4 dny, přičemž pokud obžalovaný abstinovat od pervitinu po delší dobu, pak nemohl předpokládat, že u něho dojde ke stavu toxické psychózy.

Znalec dále uvedl, že obžalovaný sice znal účinky pervitinu na svoji osobu, neznal však účinky abstinence od pervitinu, nevěděl, že po vysazení pervitinu i po delší době u něho může vzniknout abstinenci stav psychotické intenzity – toxická psychóza, který je navíc dle znalce stavem velmi vzácným. Z uvedených skutečností vyplývá, že obžalovaný byl v předmětné době v důsledku abstinence od pervitinu postižen přechodnou duševní poruchou chorobného charakteru – toxickou psychózou, v důsledku níž byly jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti vymizelé, přičemž stav toxické psychózy u obžalovaného nastal bez jeho zavinění, když nevěděl ani vědět nemohl, že takový stav v důsledku abstinence od pervitinu u něho může nastat s takovým časovým odstupem.

Na základě výše uvedeného tedy odvolací soud správně napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a obžalovaného podané obžaloby zprostil.

Je tedy možno uzavřít, že i v důsledku abstinence se může určitá osoba uvést do stavu toxické psychózy. Pokud si tato osoba tento stav přivodí předchozí opakovanou konzumací alkoholu, jiné omamné či psychotropní látky a předmětná toxická psychóza je abstinenci projevem, který již byl této osobě znám, tedy ví a může očekávat, že takový stav u ní po požití návykové látky nastane, je její jednání možné posoudit jako přečin opilství dle § 360 odst. 1 trestního zákoníku, neboť se do stavu nepřičetnosti uvedla tato osoba sama, předchozí konzumací návykové látky.

Mgr. Jan Lipavský,
advokát

Mgr. Ladislav Preclík,
advokát

[PPS advokáti s.r.o.](#)

Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2
Fax: +420 495 512 838
e-mail: pps@ppsadvokati.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)